

Opleidingscursus voor Interculturele Bemiddelaars voor Migranten

Part V

Evaluatie

Methodologie

© TIME project partnership, 2016

www.mediation-time.eu

Opmaak van het document:

Olympic Training and Consulting Ltd

Ontwikkeling van het document:

BGZ – Berliner Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit mbH

BEST Institut für berufsbezogene Weiterbildung und Personaltraining GmbH

Griekse Open Universiteit

Cel voor Interculturele Bemiddeling van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid,
Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, België

Gemeentelijke Politie van Lissabon

Olympic Training and Consulting Ltd

Programma integra società cooperativa sociale

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Contact:

Olympic Training and Consulting Ltd (projectcoördinator), www.olympiakokek.gr

Disclaimer: Dit project wordt gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. Het TIME-project weerspiegelt enkel de standpunten van de auteur; de Commissie kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor enig gebruik dat gemaakt zou kunnen worden van de informatie in deze tekst.

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Timing en structuur van de evaluatie	5
3. Evaluatiemethode voor de theoretische opleiding	6
3.1. Beschrijving.....	6
3.2. Soorten evaluaties voor de theoretische opleiding	7
Actieve deelname/observatie	8
4. Evaluatiemethode voor de praktijkopleiding	12
4.1. Beschrijving.....	12
4.2. Evaluatiehulpmiddelen, frequentie en verslaggeving	15
4.3. Aanbevolen soort evaluatie voor leerresultaten voor de voornaamste taken	16
5. Eindbeoordeling	18
6. Bibliography.....	19

1. Inleiding

Via het evaluatieproces komen opleiders en begeleiders te weten of de doelstellingen van de theoretische en de praktijkopleiding behaald werden, d.w.z. of de beoogde leerresultaten bereikt werden. Tegelijkertijd laat het evaluatieproces de stagiairs toe om op de hoogte te blijven van hun vooruitgang en van eventuele tekorten die ze moeten aanvullen en aanpassingen te maken waar nodig. Het spreekt vanzelf dat de evaluatie en het leerproces op de beoogde leerresultaten afgestemd dienen te worden:

- De leerresultaten vertellen ons *wat* de cursisten geleerd zouden moeten hebben
- Het evaluatieplan toont *hoe* ze hun kennis zullen demonstreren¹

Voor de afstemming van de leerplannen en leeromgevingen van de 21ste eeuw dienen de traditionele evaluatiemodellen herzien te worden. Velen menen dat de klemtoon zou moeten verschuiven van een summatieve evaluatie naar een constante, diagnostische en formatieve evaluatie tijdens het hele leerproces²; dit stemt overeen met de constructivistische benadering die we gebruiken in TIME. Het constructivisme is voorstander van een evaluatie in dienst van het leerproces en als leerproces op zich (formatieve evaluatie en zelfevaluatie), eerder dan een evaluatie van het leerproces (summatieve evaluatie).³ Een dergelijke verschuiving wordt cruciaal geacht, aangezien ze de individuele verschillen aan bod laat komen en rekening houdt met de toepassing van de kennis in plaats van alle studenten dezelfde standaard op te leggen.

Wat het leerplan voor de TIME-opleiding betreft, gaan we akkoord met de opvatting van Andrew Scholtz (2007)⁴ dat indien evaluatie zinvol wil zijn, deze op één of andere manier de praktijk moet weerspiegelen van het beroep, de taken of de praktijk die beoordeeld worden en leerlingen tegelijk de kans moet geven om hun kennis en vaardigheden te demonstreren en verbanden te leggen tussen die kennis en vaardigheden en hun eigen voorafgaande persoonlijke ervaring. Dit laatste, zoals reeds besproken, wordt beschouwd als een essentieel aspect van volwassenenonderwijs.

Tegelijkertijd zijn we ons ervan bewust dat er veel controverse geweest is over de constructivistische evaluatietechnieken. Veel onderwijsdeskundigen zullen het belang van het gebruik van formatieve en op zelfreflectie gebaseerde evaluatie erkennen; anderzijds zijn ze ook voorstanders van de standaard evaluatie (d.w.z. een summatieve evaluatie), die als geldig en betrouwbaar aan gevoeld wordt. Zij leggen de nadruk op het feit dat via de evaluatie de prestaties van de studenten, d.w.z. hun kennis, knowhow, vaardigheden en/of competenties,

¹ <https://teaching.unsw.edu.au/aligning-assessment-learning-outcomes>

² http://www.curtin.edu.au/edusummit/local/docs/Pre-summit_brief_paper_TWG5_-_Assessment.pdf

³ <http://etec.cilt.ubc.ca/510wiki/EvaluationConstructivistLearning>

⁴ Scholtz, A. (2007). An analysis of the impact of an authentic assessment strategy on student performance in a technology-mediated constructivist classroom: A study revisited. *International Journal of Education and Development Using Information and Communication Technology*, 3(4), 42-53. Geraadpleegd via <http://ijedict.dec.uwi.edu/viewarticle.php?id=422>

beoordeeld en gemeten moeten worden op basis van een aantal vooraf gedefinieerde criteria, de gewenste leerresultaten.⁵

De evaluatiemethodologie en -hulpmiddelen die voorgesteld worden voor de TIME-opleidingscursus voor interculturele bemiddelaars zijn gebaseerd op een combinatie van constructivistische en meer traditionele evaluatieprincipes.

2. Timing en structuur van de evaluatie

De evaluatie in opleidingen verloopt meestal in drie fasen: ex ante, tussentijdse en ex post evaluatie. Elke fase heeft een specifiek doel:

Ex ante evaluatie wordt gebruikt om de stand van de kennis, vaardigheden, houdingen en competenties van de cursisten bij het begin van de opleiding te meten. Dit helpt opleiders om de specifieke leerbehoeften van elke groep cursisten te bepalen en de opleiding daaraan aan te passen.

Tussentijdse evaluatie heeft enerzijds een opvolgingsfunctie die opleiders en cursisten toelaat om de vooruitgang en de doeltreffendheid van de opleidingsmethoden op te volgen en aanpassingen te maken waar nodig. Sterke en zwakke punten worden duidelijk en men kan bepalen of specifieke leerresultaten voor bepaalde thema's bereikt werden. Anderzijds verschaft tussentijdse evaluatie belangrijke informatie aan de opleider en de opleidingsinstelling die nodig is voor de eindbeoordeling van de cursisten.

Ex post evaluatie laat cursisten, opleiders en opleidingsinstellingen toe om te bepalen of de gewenste leerresultaten in hun geheel door de cursus bereikt werden en in welke mate. We zouden kunnen zeggen dat ze het eindprofiel van de cursist verschaft.

Voor de opleiding van interculturele bemiddelaars dienen deze drie fasen uitgevoerd te worden. Met het oog op de noden van de TIME-cursus worden de volgende structuur en timing voorgesteld:

Ex ante: De aanbieder van de opleiding is verantwoordelijk voor de evaluatie van de **taalvaardigheden** van de kandidaten, hetzij op basis van diploma's of via taalexamens. Kandidaten die niet over de vereiste taalvaardigheden beschikken, zouden niet tot de cursus toegelaten mogen worden. De opleider is verantwoordelijk voor het identificeren van de **reële leerbehoeften** in de groep cursisten via gerichte activiteiten aan het begin van elk thema of deelthema. Dergelijke activiteiten maken deel uit van de exploratiefase en omvatten meestal vragen, eenvoudige tests en voorstellingsoefeningen. We gaan in dit document niet verder in op deze activiteiten, aangezien ze van een puur formatieve aard zijn voor het opleidingsproces.

Tussentijdse evaluatie: Deze evaluatiefase vindt plaats tijdens het hele leerproces en wordt op cumulatieve wijze gebruikt. Ze wordt bepaald door de principes van de constructivistische benadering die gehanteerd wordt in de TIME-opleidingscursus. De methoden en hulpmiddelen die gebruikt worden voor tussentijdse evaluatie tijdens de theoretische en praktische opleiding worden beschreven in de respectievelijke onderdelen.

Ex post evaluatie: We stellen voor om de ex post evaluatie op twee manieren uit te voeren: ten eerste worden de resultaten van de tussentijdse evaluatie verzameld in het persoonlijke dossier van elke cursist, zodat het **individuele profiel van de cursist** opgesteld wordt. Ten tweede wordt de cursist via specifieke taken na de voltooiing van de opleiding gevraagd om te demonstreren hoe hij in staat is om **de vele aspecten van de theoretische en de praktische opleiding te combineren en te integreren** in complexe situaties. De taken die voorgesteld worden voor deze activiteit worden beschreven in het onderdeel *Eindbeoordeling*. Voor de eindbeoordeling van elke cursist worden de cumulatieve evaluatie en de taken aan het einde van de opleiding gecombineerd.

3. Evaluatiemethode voor de theoretische opleiding

3.1. Beschrijving

Rekening houdend met de algemene doelstellingen en de timing van de evaluatie zoals hierboven beschreven, kan een essentieel onderscheid gemaakt worden tussen **formatieve (tussentijdse) evaluatie en summatieve (ex post) evaluatie**. Terwijl het doel van het formatieve evaluatieproces is om het leerproces van de cursisten *op te volgen* om hen feedback te geven, is de summatieve evaluatie gericht op de *beoordeling* van het leerproces van de cursisten. Binnen de bredere categorie van formatieve evaluatiemethoden brengen we ook methoden voor **zelfbeoordeling** onder, aangezien deze ook gericht zijn op de behoefte van de cursisten om actief deel te nemen aan hun leerproces, wat vereist dat ze hun eigen leerproces beoordelen. Formatieve evaluatie wordt gezien als een onderdeel van het opleidingsproces, zolang de resultaten van de evaluatie gebruikt worden om informatie te verschaffen over het opleidings- en leerproces (Black & William, 1998).⁶

Summatieve evaluatie vindt meestal ex post plaats (na de voltooiing van elke module), maar ook tussentijds (tussentijdse examens/toetsen), om op een bepaald moment te bepalen welke kennis de cursisten reeds beheersen en welke niet.

Voordat we verdergaan met een korte beschrijving van de diverse soorten van evaluatie die in de TIME-opleiding gebruikt dienen te worden, zullen we de soorten van evaluatie voorstellen die op een formatieve en op een summatieve manier gebruikt kunnen worden in het kader van de voorgestelde opleiding voor interculturele bemiddelaars. Deze stemmen overeen met de onderwijsmethodologie en -hulpmiddelen die beschreven worden in Deel II, Opleidingsmethodologie.

⁶ <http://www.education.com/reference/article/formative-and-summative-assessment/>

Soorten van formatieve evaluatie:

- Actieve deelname/observatie
- Casestudy (incl. tool voor zelfbeoordeling)
- Verhandeling
- Groepswerk/teamwork
- Opdrachten voor thuis (regelmatig)
- Bijdragen aan een dagboek (incl. tool voor zelfbeoordeling)
- Portfolio (incl. tool voor zelfbeoordeling)
- Presentatie
- Evaluatie door medecursisten
- Simulatie/rollenspel

Soorten van summatieve evaluatie:

- Bijwonen van de les
- Casestudy
- Verhandeling
- Tussentijds(e) examen(s)
- Portfolio
- Presentatie
- Simulatie/rollenspel
- Eindexamen

Behalve de ex ante evaluatiefase, waarop we in dit document niet verder zullen ingaan, vallen de soorten van evaluatie die we aanbevelen voor elk van de andere twee fasen (tussentijdse en ex post) binnen de twee hierboven beschreven categorieën, formatieve en summatieve evaluatie. De formatieve evaluatie vindt plaats tijdens de hele duur van elke module, terwijl de summatieve evaluatie uitgevoerd wordt aan het einde van elke module.

Na de succesvolle beëindiging van de theoretische en de praktische opleiding culmineert het evaluatieproces in een laatste casestudy. Voor een meer gedetailleerde uitleg van deze laatste casestudy, zie het onderdeel *Eindbeoordeling*.

3.2. Soorten evaluaties voor de theoretische opleiding

Hieronder zullen we kort de diverse te gebruiken soorten van evaluatie beschrijven, in alfabetische volgorde. Hoewel de voorgestelde evaluatietechnieken niet specifiek op een interculturele opleiding gericht zijn, werden ze geselecteerd op basis van hun compatibiliteit met de principes van het constructivisme en het volwassenenonderwijs, zoals voorgesteld in Deel II – Opleidingsmethodologie, voor zover ze passen binnen het vooropgestelde profiel voor interculturele bemiddelaars.

Actieve deelname/observatie

Eén vorm van formatieve evaluatie is observeren of de cursisten actief aan hun taken werken of bijkomende uitleg nodig hebben. De leraar loopt door de klas en helpt de leerlingen af en toe of moedigt hen aan. Deze informatie kan opgetekend worden en gebruikt worden als feedback voor het leerproces van de leerlingen of als anekdotische informatie met hen gedeeld worden.⁷

Bijwonen van de les

Het bijwonen van de les wordt beschouwd als een belangrijk element in het leerproces. Niettegenstaande kennen sommige opleiders hiervoor geen punten toe, omdat ze bezorgd zijn dat verlegen of introverte leerlingen hierdoor benadeeld zouden worden; ze wijzen ook op het verschil tussen het bijwonen van/deelnemen aan de les en echte betrokkenheid.⁸

Mini-casestudy

Casestudy's zijn een zeer populaire vorm van zowel formatieve als summatieve evaluatie. Ze vertegenwoordigen situaties uit het echte leven waarin problemen opgelost moeten worden. Er wordt een echte of fictieve situatie beschreven aan de cursisten, die individueel of in groepen gevraagd worden om een aantal problemen te identificeren en vervolgens hun kennis van de materie op die concrete situatie toe te passen. Casestudy's zijn een krachtig leermiddel voor de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden; wanneer ze in groep bestudeerd worden, kunnen ze bovendien de mondelinge communicatievaardigheden en het groepsgevoel bevorderen.⁹ Tegelijkertijd zijn ze een zeer nuttig hulpmiddel voor de evaluatie, in het bijzonder in een constructivistische context.

Verhandeling

Het schrijven van een verhandeling kan beschouwd worden als een traditioneel evaluatiemiddel. Toch kan het gemakkelijk gebruikt worden binnen een constructivistische aanpak. Het gaat over het algemeen over een door de cursisten geschreven stuk over een bepaalde vraag of thema dat opgegeven wordt door de leraar, meestal met een maximum aantal woorden. Via een verhandeling kan een groot aantal leerresultaten beoordeeld worden.

Eindexamen (mondeling of schriftelijk)

Afhankelijk van de te beoordelen kennis, vaardigheden en competenties zijn mondelinge of schriftelijke eindexamens soorten van summatieve evaluatie. In het geval van mondelinge examens worden presentatievaardigheden een essentieel onderdeel van wat er beoordeeld wordt. In de onderzochte context kunnen mondelinge examens plaatsvinden in de vorm van een individuele **ondervraging** om te bepalen wat de cursist geleerd heeft via een meer

⁷ Voor meer hierover, zie bijvoorbeeld http://www.ehow.com/about_5419008_types-formative-assessment.html

⁸ <http://www.facultyfocus.com/articles/effective-teaching-strategies/daydreaming-deep-thought-using-formative-assessment-evaluate-student-participation/>

⁹ Voor meer hierover, zie bijvoorbeeld <https://teaching.unsw.edu.au/assessment-case-studies-and-scenarios>

gepersonaliseerde mondelinge interactie. Een belangrijk element hierin is dat de leraar het verloop van de ondervraging kan bepalen om bepaalde vaardigheden te testen.

Groepswerk/teamwork

Groepswerk laat de toepassing van verschillende vaardigheden, kennis en ervaring van cursisten toe. Het kan benaderd worden als een aan te leren vaardigheid of als een middel om doelstellingen van het leerplan te realiseren en de leerervaring in de klas te verrijken¹⁰.

Opdrachten voor thuis (regelmatig)

Opdrachten voor thuis helpen de cursisten om de in de klas aangeboden informatie te onthouden; ze dragen bij tot de ontwikkeling van studiegewoonten en onafhankelijk leren. Ze overbruggen de kloof tussen de klas en thuis en kunnen gebruikt worden als onderdeel van de doorlopende of portfolio-evaluatie. Ze kunnen gebruikt worden om het werk in de klas te consolideren of uit te breiden.

Bijdragen aan een dagboek

Een voorbeeld van formatieve (en zelf-)evaluatie is het dagboek. De cursisten worden gevraagd om op geregelde tijdstippen hun gedachten en gevoelens over hun vooruitgang in het leerproces neer te schrijven. Ze kunnen ook bedenkingen noteren over wat ze leuk of niet leuk vonden aan een bepaalde opdracht. Deze informatie geeft de leraar een snel overzicht van hoe doeltreffend een bepaald lesplan was.¹¹

Tussentijds(e) examen(s)

Afhankelijk van de te beoordelen kennis, vaardigheden en competenties zijn tussentijdse examens een soort van summatieve evaluatie. Ze kunnen zowel mondeling als schriftelijk zijn. In het geval van mondelinge examens worden presentatievaardigheden een essentieel onderdeel van wat er beoordeeld wordt.

Portfolio

Een portfolio is een collectie van werk van de cursist die toelaat dit te evalueren op basis van concrete bewijzen van inspanningen en bereikte resultaten met betrekking tot specifieke doelstellingen van de opleiding (Jardine, 1996).¹² Hij kan ook gebruikt worden als dossier dat de ontwikkeling van de cursisten op een aantal vlakken documenteert, en als hulpmiddel voor summatieve evaluatie.¹³

Presentatie

Deze techniek wordt vaak gebruikt om het leerproces van leerlingen te evalueren in individuele of groepsprojecten. Hij bestaat uit het tonen en uitleggen van een thema aan een publiek. De beoordeling via een presentatie is meestal gebaseerd op een thema dat de cursist moet onderzoeken, bespreken en naar voor brengen. Over het algemeen wordt een presentatie gevolgd door vragen en antwoorden.

¹⁰ Voor meer informatie, zie <http://infed.org/mobi/what-is-groupwork/>

¹¹ http://www.ehow.com/about_5419008_types-formative-assessment.html

¹² <http://www.education.com/reference/article/portfolio-assessment/>

¹³ <http://www.unm.edu/~devalenz/handouts/portfolio.html>

Evaluatie door medecursisten

Deze soort van evaluatie helpt om een leergemeenschap te creëren in een klas. De cursisten worden blootgesteld aan de opvattingen van hun klasgenoten en alternatieve feedback, aangezien de opmerkingen van klasgenoten onderling kunnen verschillen. Bij evaluatie door medecursisten zien de cursisten elkaar als hulpmiddelen om tot begrip te komen en om de kwaliteit van hun werk te toetsen aan vooraf bepaalde criteria.¹⁴

Simulatie/rollenspel

Deze worden beschouwd als vormen van experimenteel leren. De cursisten leren door ontdekking doordat ze kansen krijgen om te leren binnen een levensechte context via een simulatie van de activiteiten van een interculturele bemiddelaar in zijn professionele omgeving.¹⁵ Rollenspellen en simulaties dragen sterk bij tot het leerproces en de evaluatie ervan aangezien ze kansen bieden om na te denken over het leerproces, om te tonen hoe verborgen kennis werkt, enz. Op sleutelmomenten in de cursus (zoals het einde van een module) kan een simulatie/rollenspel de vorm krijgen van een **vertoning of demonstratie** en fungeren als summatieve evaluatie. Deze kan toegankelijk zijn voor het publiek; vaak worden leden van de community en plaatselijke experts ervoor uitgenodigd.¹⁶ In de context van de opleiding van interculturele bemiddelaars vertoont **projectmatig** leren veel gelijkenissen met simulatie en rollenspel.¹⁷

Tabel 1 toont welke soorten van evaluatie aanbevolen worden per module.

¹⁴

<https://www.amle.org/BrowsebyTopic/WhatsNew/WNDet/TabId/270/ArtMID/888/ArticleID/286/Formative-and-Summative-Assessments-in-the-Classroom.aspx>

¹⁵ Dit is vergelijkbaar met een prestatiegerichte taak in de zin dat cursisten hun kennis moeten toepassen in een bepaalde context. Hier worden de cursisten gevraagd om hun kennis en vaardigheden toe te passen binnen realistische situaties en beperkingen. Deze "authentieke" taken geven cursisten de gelegenheid om het doel en de relevantie ervan te begrijpen.

¹⁶ Voor meer informatie, zie <http://archive.essentialschools.org/resources/123.html>

¹⁷ <http://etec.cilt.ubc.ca/510wiki/EvaluationConstructivistLearning>

Tabel 1: Aanbevolen soorten van evaluatie per module.

Soort evaluatie	Module 1	Module 2	Module 3	Module 4	Module 5	Module 6	Module 7
Actieve deelname/observatie	J	J	J	J	J	J	J
Bijwonen van de les	J	J	J	J	J	J	J
Mini-casestudy	J	J	J	N	J	J	N
Verhandeling	J	J	N	N	J	N	N
Groepswerk/teamwork	J	J	J	N	J	J	N
Opdrachten voor thuis (regelmatig)	J	J	N	N	J	N	J
Bijdragen aan een dagboek	J	J	J	J	J	J	N
Tussentijds(e) examen(s)	J	J	N	N	J	N	J
Portfolio	J	J	J	J	J	J	J
Presentatie	J	J	N	J	J	J	J
Evaluatie door medecursisten	J	J	J	J	J	J	N
Simulatie/rollenspel	J	J	J	J	J	J	N
Eindexamen (mondeling of schriftelijk)	J	J	N	N	J	N	J

4. Evaluatiemethode voor de praktijkopleiding

4.1. Beschrijving

Het evaluatieproces concentreert zich zowel op de uitvoering van praktische opleidingsactiviteiten als op het bereiken van de gewenste leerresultaten aan het einde van het leerproces. Het belangrijkste aspect is de professionele ontwikkeling en verbetering van de cursisten op een evenwichtige, geïntegreerde manier om hen in staat te stellen om kwaliteitsvolle interculturele bemiddelingsdiensten te leveren na de beëindiging van de opleiding. De evaluatie is tussentijds en summatief, vooral gebaseerd op kwalitatieve informatie die verzameld wordt via veel verschillende bronnen, zoals de cursisten zelf, het personeel van de ontvangende instelling en de begeleidings- en coachingsessies.

De voorgestelde evaluatiemethodologie omvat de volgende aspecten:

- a) De **consolidatie en toepassing van de kennis** die door de cursisten verworven werd tijdens het theoretische deel van de opleiding.
- b) De mate waarin de **gewenste leerresultaten wat betreft vaardigheden en competenties** bereikt werden, zoals beschreven in Deel I. Dit vertaalt zich in de capaciteit om de voornaamste taken van interculturele bemiddeling uit te voeren¹⁸, in overeenstemming met specifieke kwaliteitsnormen en beroepsethische principes:
 - Tolken
 - Communicatie
 - Ontwikkeling van een relatie van vertrouwen en doeltreffende samenwerking tussen professionals en migranten tijdens administratieve procedures en dienstverlening
 - Verschaffen van informatie aan migranten met betrekking tot administratieve procedures, toegang tot diensten en ondersteunende hulpmiddelen
 - Mensen helpen hun weg te vinden in de verleende diensten
 - Culturele uitleg of vertaling
 - Conflictpreventie en -bemiddeling
 - Bijdragen aan informatieve evenementen en projecten om het bewustzijn te vergroten en de interculturele communicatie en integratie te bevorderen
 - Verdediging (in bepaalde omstandigheden)
- c) Verdere aspecten van de uitvoering van de job, zoals:
 - **Actieve deelname** aan de procedures die verbonden zijn aan de praktijkopleiding

¹⁸ Zoals gedefinieerd in *Desired IMfl Profile and Related Learning Outcomes*, Document O3 van het TIME-partnerschap (beschikbaar via www.mediation-time.eu)

- **Verantwoordelijkheid en betrouwbaarheid**
- **Houdingen en gedrag** tegenover het verantwoordelijke personeel en de medewerkers van de ontvangende instelling
- **Capaciteit om samen te werken en in een team te werken**
- **Probleemoplossende vaardigheden, kritisch denken en flexibiliteit** aangepast aan de uitdagingen van elke interventie

De **begeleider** die toegewezen wordt door de opleidingsinstelling is de hoofdverantwoordelijke voor het verzamelen en verwerken van de nodige informatie. We stellen voor dat een combinatie van methoden gebruikt wordt, zoals:

- a) **Observatie.** Via deze methode noteert degene die de evaluatie uitvoert op een systematische manier de situaties en het gedrag, op basis waarvan later veilige conclusies getrokken kunnen worden. Observatie kan gebeuren zowel door de geëvalueerde zelf (zelfobservatie) als door anderen (hetero-observatie). In het laatste geval wordt de observatie uitgevoerd door de begeleider tijdens de begeleidingssessies. De aantekeningen kunnen ofwel op het moment zelf ofwel achteraf gemaakt worden. In het geval van zelfobservatie noteren de cursisten hun gedrag, acties, taken, stappen bij de oplossing van problemen, enz.
- b) **Discussie.** Deze methode laat samenwerking toe tussen degene die geëvalueerd wordt en degene die evalueert. Er wordt een op communicatie gebaseerde relatie tussen hen ontwikkeld in overeenstemming met de begeleidingsmethodologie beschreven in Deel IV. De discussie vindt plaats aan de hand van een leidraad met open vragen die ruimte bieden voor de cursist om zijn meningen en houdingen uit te drukken met betrekking tot het verloop van de praktische opleiding en de uitvoering van taken in de ontvangende instelling. Bovendien worden via de uitvoering van regelmatige analyses van taken, incidenten en vaardigheden tijdens de begeleidingssessies gegevens verzameld die een idee geven van de ontwikkeling van de cursist. Tijdens deze analyses zullen de cursisten gevraagd worden om de meegemaakte incidenten in de interculturele bemiddeling te beschrijven, evenals de manier waarop de dienst verleend werd, de problemen die zich voorgedaan hebben en de oplossingen die daarvoor gevonden werden.
- c) **Beoordeling van de uitvoering van taken.** Via deze procedure worden wijzigingen in de prestaties van de cursist gemeten die het resultaat zijn van de praktijkopleiding. Leerresultaten op het vlak van vaardigheden en competenties worden op een directere manier geëvalueerd. De beoordeling van de efficiëntie van een cursist kan gebeuren op verschillende manieren, bv. door middel van checklists voor de uitvoering van taken, evaluatie-aantekeningen en actieplannen. In de actieplannen worden de cursisten gevraagd om te beschrijven hoe ze het tot dusver geleerde toegepast hebben of van plan zijn toe te passen en krijgt de begeleider de kans om o.a. de probleemoplossende vaardigheden, het kritisch denken, de zelfstandigheid en de flexibiliteit van de cursist te beoordelen. Er dient opgemerkt te worden dat de

beoordeling van de uitvoering van taken grotendeels via observatie plaatsvindt; de timing en de gebruikte hulpmiddelen verschillen echter enigszins.

- d) **Evaluatie door derden.** Opdat de beoordeling volledig zou zijn, dient ook rekening gehouden te worden met de mening van andere personen die op een directe manier met de cursist samenwerken. Zowel het personeel van de ontvangende instelling als de coaches zullen geconsulteerd worden om hun mening te geven over de prestaties en vooruitgang van de cursist. Via specifieke vragenlijsten zullen zij gevraagd worden om informatie te verschaffen over specifieke aspecten van de houding, de prestaties en het gedrag dat ze op een directe manier hebben kunnen observeren en beoordelen.

- e) **Zelfevaluatie.** De cursisten zullen gevraagd worden om hun eigen vooruitgang te evalueren, evenals hun sterke en zwakke punten en nog aanwezige uitdagingen. De zelfevaluatie van de competentie en efficiëntie van de cursist en de identificatie van nog bestaande moeilijkheden zullen de begeleider helpen om de begeleidingssessies op een doeltreffendere manier te plannen en om aspecten met betrekking tot emotioneel evenwicht en veerkracht, die zo belangrijk zijn in interculturele bemiddeling, beter te beoordelen. De gebruikte vragenlijsten moeten in overeenstemming zijn met de complexiteit van de taak en de specifieke doelstellingen van elke opleidingsfase.

- f) **Analyse van bijkomende gegevens.** Bijkomende gegevens kunnen bestaan uit aanwezigheidslijsten, interne procedures van de ontvangende instellingen, vragenlijsten voor gebruikers van de diensten, commentaren, enz. Deze informatie is bijzonder nuttig voor de beoordeling van verdere aspecten van de uitvoering van de job die niet in de gewenste leerresultaten opgenomen zijn.

Na de voltooiing van de praktijkopleiding stelt de begeleider voor elke cursist een eindrapport op, waarbij hij gebruik maakt van alle voornoemde bronnen.

4.2. Evaluatiehulpmiddelen, frequentie en verslaggeving

Het overzicht hieronder weerspiegelt een beoordelingssysteem in overeenstemming met de hierboven aanbevolen methodologie. Alle verslagen worden opgesteld door de begeleider. Het spreekt vanzelf dat er andere systemen kunnen zijn die passen binnen deze methodologie en rekening houden met variabelen die specifiek zijn voor de toepassingscontext.

Methode	Hulpmiddelen	Frequentie	Verslaggeving
Observatie	Observatieformulier Dagboek van de stagiair	Begeleidingssessies Wekelijks	Maandelijks
Discussie	Vragenlijsten met open vragen Analyse van incidenten	Begeleidingssessies	In het midden en op het einde van de praktijkopleiding
Uitvoering van taken	Checklist voor de uitvoering van taken Evaluatie-aantekeningen Actieplannen (stagiars) Portfolio (stagiars)	In het midden en op het einde van de praktijkopleiding	In het midden en op het einde van de praktijkopleiding
Evaluatie door derden	Vragenlijsten	In het midden en op het einde van de praktijkopleiding	In het midden en op het einde van de praktijkopleiding
Zelfevaluatie	Vragenlijsten	Maandelijks	In het midden en op het einde van de praktijkopleiding
Bijkomende gegevens	Aanwezigheidslijsten en andere gegevens zoals reeds beschreven	Wekelijks	In het midden en op het einde van de praktijkopleiding

4.3. Aanbevolen soort evaluatie voor leerresultaten voor de voornaamste taken

Bereikte leerresultaten voor de voornaamste taken van Interculturele Bemiddelaars	Observatie	Discussie	Uitvoering van taken	Evaluatie door derden	Zelfevaluatie	Andere gegevens
Tolken	X		X	X	X	
Communicatie	X	X	X	X	X	
Ontwikkeling van een relatie van vertrouwen en doeltreffende samenwerking tussen professionals en migranten tijdens administratieve procedures en dienstverlening	X	X	X	X	X	X
Verschaffen van informatie aan migranten met betrekking tot administratieve procedures, toegang tot diensten en ondersteunende hulpmiddelen	X	X	X	X	X	X
Mensen helpen hun weg te vinden in de verleende diensten	X	X	X	X	X	X
Culturele uitleg of vertaling	X	X	X	X	X	
Conflictpreventie en -bemiddeling	X	X	X	X	X	
Bijdragen aan informatieve evenementen en projecten	X	X	X	X	X	X
Verdediging (in bepaalde omstandigheden)	X	X	X	X	X	

Verdere aspecten van de uitvoering van de job	X	X	X	X	X	X
---	---	---	---	---	---	---

5. Eindbeoordeling

Na de voltooiing van de theoretische en de praktische opleiding is een eindbeoordeling aanbevolen in de vorm van één of twee complexe casestudy's. Deze casestudy's kunnen de vorm hebben van scenario's waarvan de elementen genomen zijn uit verschillende situaties waarmee de interculturele bemiddelaar in het echte leven te maken gekregen heeft. De cursist moet op een geïntegreerde, kritische manier de theoretische en praktische kennis toepassen die hij tijdens de verschillende opleidingsmodules en tijdens de stage verworven heeft.

In overeenstemming met de methodologie voor casestudy's die beschreven wordt in Deel II - Opleidingsmethodologie (onderdeel 3.3 en bijlage), zal de cursist bij de afsluitende casestudy's gevraagd worden om de kritieke punten van de situatie te identificeren, een plan op te stellen voor de interventie en vervolgens de gesprekken vóór de ontmoeting, de triadische ontmoeting zelf en de bespreking achteraf te spelen. De cursist moet kunnen aantonen dat hij of zij in staat is om interculturele bemiddelingstaken op een passende, efficiënte en professionele manier uit te voeren, in overeenstemming met het profiel voor interculturele bemiddelaars dat ontwikkeld werd in het kader van het TIME-project. Deze laatste test zal zowel de opleiders van het theoretische gedeelte als de begeleider van de praktijkopleiding een representatief beeld geven van datgene waartoe de cursist in staat is aan het einde van de opleiding.

De aanbieder van de opleiding is verantwoordelijk voor het ontwerp en de uitvoering van de afsluitende casestudy's. We bevelen aan om de beoordeling te baseren op slagen of niet slagen.

De kwalitatieve evaluatie die uitgevoerd wordt tijdens de theoretische opleiding en de praktijkopleiding en de resultaten van de afsluitende casestudy worden gedocumenteerd in het persoonlijke dossier van elke cursist, die hij of zij als een eerste portfolio kan gebruiken.

6. Bibliographie

Black, P. & William, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education*, 5(1), 7-74

Carrison C. and Ehringhaus, M. (n.d.). Formative and Summative Assessments in the Classroom. Retrieved from:
<https://www.amle.org/BrowsebyTopic/WhatsNew/WNDet/TabId/270/ArtMID/888/ArticleID/286/Formative-and-Summative-Assessments-in-the-Classroom.aspx>

Cushman, K. (1990). Performance and Exhibitions: The Demonstration of Mastery. Retrieved from:
<http://archive.essentialschools.org/resources/123.html>

de Valenzuela J. S. Defining Portfolio Assessment. Retrieved from:
<http://www.unm.edu/~devalenz/handouts/portfolio.html>

Fernsten L. (2009). Portfolio Assessment. Retrieved from
<http://www.education.com/reference/article/portfolio-assessment/>

Gibson, D and M. Webb (2013). Working Group 5: Assessment as , for and of 21st century learning. *International Summit in Education*. Retrieved from:
http://www.curtin.edu.au/edusummit/local/docs/Pre-summit_brief_paper_TWG5_-_Assessment.pdf

Ives, C. (2014, 24 January). Daydream or Deep in Thought? Using formative Assessment to Evaluate Students Participation. Retrieved from: <http://www.facultyfocus.com/articles/effective-teaching-strategies/daydreaming-deep-thought-using-formative-assessment-evaluate-student-participation/>

Scholtz, A. (2007). An analysis of the impact of an authentic assessment strategy on student performance in a technology-mediated constructivist classroom: A study revisited. *International Journal of Education and Development Using Information and Communication Technology*, 3(4), 42-53. Retrieved from <http://ijedict.dec.uwi.edu/viewarticle.php?id=422>